

BUKS – Tidsskrift for Børne- og Ungdomskultur

Nr. 65 2022 • Årgang 38 • ISSN online 2446-0648 • www.buks.dk

Kim Jerg og Ane Bjerre Odgaard

Forord

Temanummeret *Tidlig Kulturstart* åbner en række vinduer ind til nogle af de mange regionale og lokale projekter, eksperimenter og nye idéer, som er støttet af Slots- og Kulturstyrelsens satsning *Tidlig Kulturstart*.

Bidragene fordeler sig over tre formater: forskningsartikel, formidlingsartikel og kommenteret billedserie.

Den første artikel, *Limtråd og løvediadem: Om udvekslinger af handlekraft mellem børn, ting og rammesætninger i kultur med børn*, er skrevet af Ane Bjerre Odgaard. Forskningsartiklen dykker ned i et *Tidlig Kulturstart*-forløb, hvor børnehavebørn, pædagoger og en kunstner deltog i skabende aktiviteter med genbrugsmaterialer. Med et nymaterialistisk teorigrundlag, og gennem case-baseret interaktionsanalyse, viser artiklen, hvordan børn, ting og rammesætninger udveksler handlekraft med hinanden i aktiviteterne. Artiklen udvikler begreberne materialeopslugthed og realiseringsopslugthed for at belyse de udvekslingsformer, som er til stede i det empiriske materiale, og peger på heraf affødte udviklingsmuligheder for kultur med børn, nemlig i form af nye måder at være fælles på

Den anden artikel, *Tidlig Kulturstart – et nationalt initiativ for små børns møder med kunst og kultur*, er skrevet af Mia Nadia Lippert og Katrine Andreasen Johnsen. Denne formidlingsartikel belyser *Tidlig Kulturstart* fra Slots- og Kulturstyrelsens perspektiv. Artiklen giver et indblik i *Tidlig Kulturstarts* baggrund og organisering, ligesom nedslag i styrelsens interviews med de regionale projektledere dels tegner et billede af projektaktørernes forskelligartede udbytte af projektet, dels af de regionale projektlederes perspektiver på Slots- og Kulturstyrelsens rolle som procesfacilitator. Endelig gives der et blik ind i de erfaringer, som Slots- og Kulturstyrelsens medarbejdere selv har gjort sig gennem arbejdet med at facilitere initiativets aktive processtøtte og nationale videndeling.

Dernæst følger fire kommenterede billedserier.

I den første kommenterede billedserie, *Baby Art – malerkunst i vuggestuen*, tager Maria Astrup Gellert og Tina Sørensen os med til en vuggestue i Haderslev. Under det regionale delprojekt af *Tidlig Kulturstart* havde pædagogerne gennemført deres første prøvehandling, da de indgik samarbejde med billedkunstneren Rasmus Bjørn. Billederne viser, hvordan børnene følger med i og inspireres af hans arbejde med et maleri i vuggestuens fællesrum. Og de viser, hvordan børnene selv eksperimenterer med materialer og udtryk.

Den anden kommenterede billedserie, *Tidlig Kulturstart på Børnegården i Tønder*, handler om de samarbejder, som Børnegården i Tønder indgik i, med henholdsvis Tønder Kulturskole og Museum Sønderjylland. Lisbet Hartz og Lars Nielsen beskriver forskellige processer, hvor en gruppe børn besøger kulturinstitutionerne, får inspiration fra kulturhistorien og mundtlige fortællinger, og selv udforsker en række skabende processer, der leder frem til ferniseringer.

Den tredje kommenterede billedserie, *Teglværksted* af Jesper Stærk Jacobsen, handler om tegl, teglværk og værksted. Små og store børn i Børnhuset Egersund henter inspiration til at arbejde med ler, der på traditionel vis formes til tegl og brændes. Det sker dels med besøg af kunstneren Karen-Lisbeth Rasmussen, der igangsætter tegl-produktion i mini-forme; dels tager man på besøg på det nærliggende teglværksmuseum, Cathrinesminde under Museum Sønderjylland.

Den fjerde kommenterede billedserie hedder *DraMagisk Legestue. Dramatisk oplevelsesmagi for 4-6-årige på Esbjerg Kulturskole*. Selvom billedserien ikke udspringer af et projekt under *Tidlig Kulturstart*, så handler det om en tidlig kulturstart. Turi Malmø

og Penille Jensen beskriver, hvordan børnene og dramapædagogen sammen improviserer sig igennem et procesdrama. Nogle situationer har karakter af ritualer, såsom åbninger og lukninger af det dramapædagogiske rum, i andre situationer inviteres børnene til at skabe fortællinger og optrin sammen med dramapædagogen. Endelig er der rum for mere spontane lege, børnene imellem. På den måde rammesætter dramapædagogen børnenes deltagelse i procesdramaet med skiftende grader af medbestemmelse og ansvar for det videre forløb.

Artiklen *Pædagoger og kunstnere i skabende fællesskaber?* er skrevet af Felicia Bech Lillelund og Sandy Elbæk. Denne formidlingsartikel baserer sig ikke på *Tidlig Kulturstart*, men på det nationale projekt LegeKunst. Artiklen belyser nogle af de potentialer og udfordringer, som kan være forbundet med pædagogers og kunstneres etablering af skabende fællesskaber i vuggestuer og børnehaver. Gennem konkrete nedslag peger artiklen på, hvordan pædagoger og kunstnere bringer forskelligartede perspektiver i spil, men også hvordan begge faggrupper gensidigt bøjer sig imod hinanden og lader sig påvirke af hinandens tilgange. Artiklen peger på dette som en styrke og som en forudsætning for at kunstnere og pædagoger sammen kan betræde ukendte stier og dermed styrke børns møde med kunst og kultur i dagtilbud.

Musikalske impulser til æstetisk fordybelse er en formidlingsartikel skrevet af Lotte Gilbert Langseth. Artiklen består af små, billedskabende nedslag i en musikpædagogisk proces med 3-4-årige børn i et dagtilbud, hvor instrumenter, chiffontørklæder og små fingersommerfugle indgår. Nedslagene viser nogle glimt af, hvordan små børns møder med kunst og kultur kan udfolde sig mellem kunstform og hverdagsæstetik, mellem kunstnere og pædagoger, mellem børneliv og ledelsesperspektiv.

Den sidste artikel, *Tidlig Kulturstart – Impuls og fordybelse i Sønderjylland*, handler om at lede et regionalt delprojekt under *Tidlig Kulturstart*. Kim Jerg og Birgitte Boelt ser bort fra de konkrete møder mellem børn i dagtilbud, pædagogisk personale og kunst- og kulturformidlere. Omdrejningspunktet er opgaverne i styregruppen for projekter i sytten daginstitutioner i de fire Sønderjyske kommuner. Med afsæt i et forudgående kendskab til hinanden og en langvarig erfaring i projektledelse kommer projektet godt igennem *Tidlig Kulturstart*. Der peges navnlig på hvordan vejledning, videndeling og gensidig sparring har været tilrettelagt og realiseret til gavn for de enkelte projekter og som rygstød til at forankre erfaringer i en ny praksis.

God læselyst!

Ane Bjerre Odgaard, ph.d. og lektor ved UC SYD

Kim Jerg, lektor ved UC SYD

